

Advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het OSP- studiegebied grafische technieken

Advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het OSP-studiegebied Grafische technieken

1 Situering

Op 31 augustus 2004 vraagt de Afdeling Volwassenenonderwijs advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs.

De adviesvraag had betrekking op nieuwe modulaire opleidingen in het volwassenenonderwijs die de Dienst voor Onderwijsontwikkeling heeft uitgewerkt. Het betreft meer bepaald de opleidingen behorende tot het studiegebied Grafische technieken:

Afwerker	BSO3
Machinaal boekbinder	BSO3
Papier- en kartonoperator	BSO3
DTP-operator	TSO3
Drukvoorbereider	TSO3
Digitaal drukker	TSO3
Operator digitale impositie	TSO3
Hulpdrukker	TSO3
Offsetdrukker vellenpers	TSO3
Offsetdrukker rotatie	TSO3
Flexodrukker	TSO3
Diepdrukker	TSO3
Zeefdrukker	TSO3
Webdesigner	TSO3
Webontwikkelaar	TSO3
Webserverbeheerder	TSO3
Multimedia-operator	TSO3
Specialisaties	TSO3

Conform de bepalingen van art. 15, §1, zal de Vlor, per afdeling, opleiding of optie, advies uitbrengen over:

- 1 het minimale aantal lestijden dat de afdelingen, opleidingen of opties moeten tellen;
- 2 of een module van deze afdeling, opleiding of optie 40 of 60 lestijden, of een veelvoud van 40 lestijden en maximaal 240 lestijden omvat;
- 3 het minimale aantal lestijden praktische vakken dat een module moet bevatten;
- 4 de basiscompetenties van elke module;
- 5 het vak of de vakken waarmee elke module gelijkgesteld wordt.

2 Totstandkoming van het advies

De sectorcommissie “Grafische” heeft in opdracht van de Raad Volwassenenonderwijs de structuurschema’s in het studiegebied Grafische technieken beoordeeld. De sectorcommissie kwam hiervoor samen op 13 januari 2005.

De vertegenwoordigers van de overheid lichtten de voorstellen toe.

Het advies heeft betrekking op de aangepaste voorstellen zoals opgenomen in de bijlagen RVOL/EXT/ADV/007 bijl1, 2 en 3. Op een aantal punten wijken de in het advies opgenomen voorstellen af van de initiële overheidsvoorstellen. In onderstaand advies motiveert de raad deze wijzigingen.

Aan de lijst van ter advies voorliggende voorstellen, voegt de raad nog één opleiding toe:

Grafisch ontwerper	TSO3
--------------------	------

De raad motiveert zijn voorstel in punt 3.2.2 hieronder.

De raad vestigt er de aandacht op dat de benamingen van de opleidingen die de minister goedkeurt, ook moeten worden toegevoegd aan het structuurbesluit.

3 Advies

3.1 Enkele bemerkingen bij de uitgangspunten

3.1.1 Referentiekaders

De overheid vertrok bij de ontwikkeling van de structuurschema’s voornamelijk vanuit het experiment modularisering, met uitzondering van offsetdrukker waarvoor een beroepsprofiel aanwezig was.

3.1.2 Begrippen

De overheid licht de gehanteerde codering van opleidingen en modules toe: indien bij de code van een opleiding CO wordt vermeld, dan is deze opleiding een corpusopleiding is; wanneer BO vermeld wordt, houdt dit een gewone beroepsopleiding in.

De raad wijst erop dat het begrip “corpusopleiding” niet is gedefinieerd; de raad vraagt dat de overheid eerst begrippen zou definiëren en de criteria zou aangeven die bepalen dat een opleiding als CO of als BO wordt beschouwd.

Wanneer de raad in zijn advies de term “corpusopleiding” gebruikt, bedoelt hij hiermee “een opleiding die in combinatie met een opleiding Algemene vorming, in het OSP kan leiden tot het diploma secundair onderwijs”.

3.1.3 Vormgeving van de modulaire opleidingen

Alle verwijzingen naar het secundair onderwijs en het experiment modularisering moeten in de beschrijving van de opleidingen en de modules verwijderd worden.

3.1.4 Afstemming van de structuurschema's op het volwassenenonderwijs

De raad waardeert de afstemming op het volwassenenonderwijs, die gebaseerd is op flexibiliteit voor alle betrokken actoren, namelijk de cursist, de arbeidsmarkt en de autonomie van de centra volwassenenonderwijs. De raad vindt het goed dat:

- de omvang van de modules werd aangepast waarbij de meeste modules een duurtijd van 60 lestijden hebben (naast een aantal andere modules van 120 lestijden);
- er werd geopteerd om zoveel mogelijk modules parallel ten opzichte van elkaar te plaatsen;
- bij het uittekenen van de trajecten rekening werd gehouden met het gegeven om de centra een autonoom vrijstellingenbeleid te kunnen laten voeren;
- oorspronkelijk omvangrijke modules werden opgesplitst in kleinere modules waarbij het onderscheid in benaming wordt gemaakt door de aanduiding 1, 2, ... na de modulebenaming.

De raad vindt het ook goed dat er bovendien rekening is gehouden met de volgende aandachtspunten:

- de module basis grafische technieken is geen expliciete instapvereiste voor andere modules (ze moet wel behaald te worden om het certificaat van een opleiding te behalen, tenzij de cursist ervoor vrijgesteld wordt);
- de module basis grafische technieken is een samenvoeging van drie modules uit het experiment modularisering, namelijk basis drukvoorbereiding, basis drukken en basis afwerking.

3.1.5 Gelijksnamige opleidingen SOVL (experiment) en OSP

De raad stelt vast dat er verschillen in niveau-indeling zijn tussen het SOVL (experiment modularisering) en het OSP. Dit bemoeilijkt een mogelijke afstemming tussen beide systemen in functie van doorstroming of aansluiting van een lerende. De criteria die de overheid hanteert voor de toekenning van een onderwijsvorm (in casu TSO of BSO) aan een opleiding, zijn bovendien niet duidelijk.

In het advies over het uitreiken van een diploma in het secundair OSP¹, dringt de raad erop aan dat **gelijksnamige** opleidingen in SOVL en in OSP, ook inhoudelijk met elkaar zouden sporen en hetzelfde civiel effect zouden hebben. Dit is onder meer van belang voor een duidelijke communicatie naar de cursist.

De raad vindt dat gelijknamige opleidingen in het OSP en het SOVL ook eenzelfde onderwijsvorm en graad moeten hebben, althans voor zover ze in het SOVL ook **effectief** worden ingericht.

De raad stelt daarom voor om de volgende opleidingen ook in het OSP als BSO3-opleidingen te beschouwen, i.p.v. TSO3-opleidingen: DTP-operator, Drukvoorbereider, Offsetdrukker vellenpers, Flexodrukker, Diepdrukker, Zeefdrukker.

3.1.6 Niveau en onderwijsvorm toekennen aan de opleiding, niet aan de module

Het toekennen van verschillende niveaus aan de module basis grafische technieken (BSO3, TSO3) is niet transparant voor de cursist en het centrum. De opgenomen inhoud is

¹ Raad Volwassenenonderwijs, Advies over het uitreiken van een diploma in het secundair OSP. 25 januari 2005. Blz. 4-5

immers identiek. Naar analogie met het antwoord van de minister, vraagt de raad om een niveau niet langer te koppelen aan de module, maar enkel aan de opleiding. Zo kan men het vrijstellingenbeleid transparant houden.

3.1.7 Classificatie van vakken

De raad vraagt zich af in welke mate de door het decreet bepaalde opdeling TV en PV nog relevant is. Zowel de opleidingen met louter TV als met een combinatie van TV en PV geven aan dat het uiteindelijk om ervaringsgericht onderwijs gaat, dat volledig in functie van de handelingsvaardigheden staat.

3.2 Volledigheid van het nieuwe modulaire aanbod in het studiegebied Grafische technieken

- 1 De raad vraagt dat de overheid een bijkomende opleiding "Orderbegeleider" zou ontwikkelen, omdat dit is opgenomen in de beroepenstructuur van de SERV. Inhoudelijk moeten "productieleiding" en "calculatie" hier zeker aan bod komen, eventueel gekoppeld aan een voortraject.
- 2 De raad vraagt eveneens een bijkomende opleiding "grafisch ontwerper" die aansluit bij een beroep in de beroepenstructuur van de sector. De opleiding vereist geen bijkomend ontwikkelingswerk omdat deze opgebouwd is uit de volgende reeds ontwikkelde modules: "basis grafische technieken", "typografie / lay-out", "vectorieel tekenen 1", "vectorieel tekenen 2", "digitale beeldbewerking 1", "digitale beeldbewerking 2", "digitale beeldbewerking 3", "digitale tekst- en paginaopmaak 1", "digitale tekst- en paginaopmaak 2", "interfacedesign", "websiteproductie 1". Naast deze verplichte modules kunnen volgende modules optioneel aangeboden worden (dus niet noodzakelijk voor het behalen van het certificaat): "digitale beeldbewerking 4", "digitale tekst- en paginaopmaak 3" en "websiteproductie 2". De raad voegt deze opleiding daarom zelf als bijlage toe².
- 3 De module "programma upgrades" moet opgenomen worden als een facultatieve module bij alle nonprint- en prepress-opleidingen.
- 4 De raad stelt vast dat in de nieuwe modulaire structuur die de overheid voor het studiegebied Grafische technieken voor advies voorlegt, het voorlopig modulair structuurschema "BSO3 Fotografie: Afdruk- en verwerkingstechnieken" inhoudelijk niet meer voorkomt. De raad vraagt zich af waarom de overheid deze afdeling niét opneemt in de nieuwe modulaire structuur van het studiegebied Grafische, terwijl de overheid deze afdeling in 1999 daar wél goedkeurde (zij het als een voorlopig modulair structuurschema). Aan de cvo's die nu in het studiegebied Grafische technieken de afdeling "BSO3 Fotografie: Afdruk- en verwerkingstechnieken" organiseren, moet de overheid - bij de invoering van de nieuwe modulaire structuurschema's - het studiegebied Fotografie ambtshalve toe kennen; zoniet zijn niet alle afdelingen gedekt door de nieuwe modulaire schema's. De raad wijst erop dat, wanneer zich in de toekomst eenzelfde situatie zou voordoen in andere studiegebieden, met name dat de overheid een deel van het bestaande aanbod uit een studiegebied wegneemt om het over te hevelen naar een ander studiegebied, de betrokken cvo's ambtshalve dat andere studiegebied moeten

² RVOL/EXT/ADV/007bijl1, blz. 32.

verkrijgen zodat zij hun aanbod in stand kunnen houden (uiteraard indien zij nog niet over dat andere studiegebied beschikken).

De hamvraag is dan ook: wat zal er, bij implementatie van de nieuwe modulaire structuur op 1/9/05 (?) gebeuren met het bestaande modulaire aanbod, dat inhoudelijk niet is opgenomen in de nieuwe modulaire structuur?

De vertegenwoordiger van de administratie in de raad licht toe dat de overheid is afgestapt van de initiële denkpiste om de nieuwe modulaire structuur per *studiegebied* in te voeren, dat de implementatie per *opleiding* zal gebeuren en dat bijgevolg de voorlopige modulaire structuurschema's die (nog) niét gedekt zijn door de nieuwe modulaire structuur, behouden zullen blijven in het betrokken studiegebied.

De raad onderschrijft deze visie en wijst er nog op dat, in voorkomend geval, ook de opheffing van bestaande afdelingen, bij besluit van de Vlaamse Regering moet worden geregeld.

- 5 De raad merkt tenslotte op dat er geen enkele opleiding voorkomt op niveau BSO4 (wat wel het geval is bij de voorlopige modulaire structuurschema's). De raad vraagt zich af of de overheid onderzocht heeft of dit eventueel consequenties met zich meebrengt naar de bevoegdheden, verloning, ... van leerkrachten. Als dit het geval mocht zijn, vraagt de raad om voor die personeelsleden overgangsmaatregelen te voorzien.

3.3 Opmerkingen per opleiding

3.3.1 Offsetdrukker vellenpers TSO3 → BSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.1, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt. De raad vraagt in het bijzonder aandacht voor de wijziging van TSO naar BSO (zie 3.1.5).

3.3.2 Operator digitale impositie TSO3

De raad merkt op dat het certificaat voor deze opleiding niet relevant is voor de arbeidsmarkt, en stelt dan ook voor het certificaat te schrappen. Alle modules blijven evenwel behouden, vermits ze deel uitmaken van andere opleidingen.

3.3.3 DTP-operator TSO3 → BSO3

De raad merkt op dat in de voorbereidende commissievergaderingen van de overheid een bijkomende module "DTP-integratie" voorgesteld werd, en dit in de plaats van de module "digitale tekst- en paginaopmaak 3". Deze "nieuwe" module is echter niet opgenomen in het overheidsvoorstel zodat de raad hierover geen uitspraak kan doen.

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.1, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt. De raad vraagt in het bijzonder aandacht voor de wijziging van TSO naar BSO (zie 3.1.5).

3.3.4 Digitaal drukker TSO3

De omschrijving bij de relatie opleiding-beroep van deze opleiding moet als volgt aangepast worden: “De beroepsopleiding digitaal drukker hoort ... een persoon die zich bezighoudt met ~~het ontwerpen~~, het aanmaken, het monteren en het drukken via impositie ...”. Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.1, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt, mits men bovenstaande wijziging in de omschrijving bij de relatie opleiding-beroep aanbrengt.

3.3.5 Drukvoorbereider TSO3 → BSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.1, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt. De raad vraagt in het bijzonder aandacht voor de wijziging van TSO naar BSO (zie 3.1.5).

3.3.6 Hulpdrukker TSO3

De raad merkt op dat het in deze opleiding eerder gaat over een éénkleuroffsetdrukker. Zo een certificaat heeft echter geen waarde op de arbeidsmarkt. De raad stelt dan ook voor om het certificaat van hulpdrukker te schrappen. (De verschillende modules worden echter behouden omdat ze noodzakelijk zijn voor de opleiding Offsetdrukker vellenpers).

De raad gaat niet akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt en stelt voor het certificaat hulpdrukker te schrappen en de betreffende modules te integreren in de opleiding Offsetdrukker vellenpers.

3.3.7 Zeefdrukker TSO3 → BSO3

De raad vraagt dat, naast de algemene bemerkingen geformuleerd onder 3.1., voor het volwassenenonderwijs een aantal modules uit het traject worden geschrapt:

- de module “nabewerking” zou best niet verplicht zijn voor het behalen van het certificaat (wel op te nemen als optionele module) want in de opgenomen module “nabewerking” worden voornamelijk competenties vermeld rond hoogdruckers die bijgevolg niet relevant zijn voor zeefdruk. Deze module wordt dan ook best niet verplicht opgenomen in het leertraject (optionele module).
- de modules behorend tot de opleiding Hulpdrukker.

De totale omvang van deze opleiding wordt bijgevolg herleid tot 540 lestijden.

De raad vraagt dat de overheid zou nagaan of de gewijzigde opleiding nog kan beschouwd worden als een opleiding die in het OSP, in combinatie met een opleiding algemene vorming, kan leiden tot het diploma secundair onderwijs.. De raad vraagt ook aandacht voor de wijziging van TSO naar BSO (zie 3.1.5).

3.3.8 Flexodrukker TSO3→ BSO3

De raad stelt voor om, voor het volwassenenonderwijs, de modules “montage en drukvormvervaardiging”, “éénkleur offsetdrukken 1”, “éénkleur offsetdrukken 2” en “nabewerking” te schrappen omdat deze inhouden niet noodzakelijk zijn voor een

flexodrukker (dus beperking tot de modules “basis grafische technieken”, “flexodrukken 1” en “flexodrukken 2”).

De raad stelt voor de opleiding flexodrukker te beperken tot de modules “basis grafische technieken”, “flexodrukken 1” en “flexodrukken 2”.

De opleiding wordt bijgevolg herleid tot 300 lestijden

De raad vraagt dat de overheid zou nagaan of de gewijzigde opleiding nog kan beschouwd worden als een opleiding die in het OSP, in combinatie met een opleiding algemene vorming, kan leiden tot het diploma secundair onderwijs.. De raad vraagt ook aandacht voor de wijziging van TSO naar BSO (zie 3.1.5).

3.3.9 Diepdrukker TSO3→ BSO3

De raad stelt voor om de modules “montage en drukvormvervaardiging”, “éénkleur offsetdrukken 1”, “éénkleur offsetdrukken 2” en “nabewerking” te schrappen omdat deze inhouden niet noodzakelijk zijn voor een diepdrukker.

De raad stelt voor de opleiding Diepdrukker te beperken tot de modules “basis grafische technieken”, “diepdrukken 1” en “diepdrukken 2”. De opleiding wordt bijgevolg herleid tot 300 lestijden.

De raad vraagt dat de overheid zou nagaan of de gewijzigde opleiding nog kan beschouwd worden als een opleiding die in het OSP, in combinatie met een opleiding Algemene vorming, kan leiden tot het diploma secundair onderwijs. De raad vraagt ook aandacht voor de wijziging van TSO naar BSO (zie 3.1.5).

3.3.10 Offsetdrukker rotatie TSO3

De raad stelt voor om de modules “meerkleuren offsetdrukken 1”, “meerkleuren offsetdrukken 2”, “meerkleuren offsetdrukken 3” en “drukwerkveredeling” te schrappen omdat deze inhouden niet noodzakelijk zijn voor een offsetdrukker rotatie.

De raad stelt voor de opleiding Offsetdrukker rotatie te beperken tot de modules “basis grafische technieken”, “montage en drukvormvervaardiging”, “éénkleur offsetdrukken 1”, “éénkleur offsetdrukken 2”, “nabewerking”, “offsetrotatie 1” en “offsetrotatie 2”. De opleiding wordt bijgevolg herleid tot 600 lestijden.

3.3.11 Grafisch ontwerper TSO3

De raad stelt een bijkomende opleiding voor, nl. **Grafisch Ontwerper** TSO3, die aansluit bij een beroep in de beroepenstructuur van de sector. De opleiding vereist geen bijkomend ontwikkelingswerk omdat deze opgebouwd is uit de volgende reeds ontwikkelde modules: “basis grafische technieken”, “typografie / lay-out”, “vectorieel tekenen 1”, “vectorieel tekenen 2”, “digitale beeldbewerking 1”, “digitale beeldbewerking 2”, “digitale beeldbewerking 3”, “digitale tekst- en paginaopmaak 1”, “digitale tekst- en paginaopmaak 2”, “interfacedesign”, “websiteproductie 1”. Naast deze verplichte modules kunnen volgende modules optioneel aangeboden worden (dus niet noodzakelijk voor het behalen van het certificaat): “digitale beeldbewerking 4”, “digitale tekst- en paginaopmaak 3” en “websiteproductie 2”.

De raad vraagt dat de overheid zou onderzoeken of de opleiding Grafisch ontwerper TSO3, in het OSP, in combinatie met een opleiding Algemene vorming, kan leiden tot het diploma

secundair onderwijs. Als dit het geval blijkt, wijst de raad erop dat “Grafisch ontwerper” ook moet toegevoegd worden aan de lijst van corpora.

De raad voegt zijn voorstel voor deze opleiding in bijlage toe³.

3.3.12 Afwerker BSO3 → Afwerker/snijder en vouwer BSO3

In het beroepsprofiel afwerker komen verschillende aspecten aan bod zoals snijden, vouwen, hechten, enz. Omdat naast de module “basis grafische technieken” enkel een module is opgenomen over snijden en vouwen is de voorgestelde opleidingsbenaming niet goed en wordt deze best vervangen door “Afwerker / snijder en vouwer”.

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt, mits de benaming gewijzigd wordt in “Afwerker/snijder en vouwer”.

3.3.13 Machinaal boekbinder BSO3 → Afwerker/machinaal boekbinder BSO3

Analoog aan de opmerkingen geformuleerd bij de opleiding “Afwerker” wordt de benaming van deze opleiding best vervangen door “Afwerker/machinaal boekbinder”. Hierdoor komt de relatie tot het beroepsprofiel beter tot uiting.

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt, mits de benaming gewijzigd wordt in “Afwerker/machinaal boekbinder”.

3.3.14 Papier- en kartonoperator BSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt.

3.3.15 Webserverbeheerder TSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt.

3.3.16 Webdesigner TSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt.

3.3.17 Multimediaoperator TSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt.

³ RVOL/EXT/ADV/007bijl1, blz. 32.

3.3.18 Webontwikkelaar TSO3

Behoudens de algemene opmerkingen geformuleerd onder punt 3.2, gaat de raad akkoord met de opleiding die de overheid voorstelt, mits men een optionele module “programmeertaal” opneemt.

4 Gelijknamige modules in studiegebieden Grafische technieken en Handel

De modules “vectorieel tekenen” 1 en 2 komen zowel voor in het studiegebied Grafische Technieken als in het SG Handel. De beoogde competenties zijn niet 100% identiek.

De raad vraagt dat de overheid de benamingen van deze twee modules in het studiegebied Grafische technieken zou aanpassen.

5 Specialisaties TSO3

In tegenstelling tot wat in het overzicht van de adviesvraag staat (cf. p.1), is er in dit dossier geen sprake van een – apart te certificeren – opleiding “Specialisaties TSO3”. Het dossier verwijst onder deze benaming naar een aantal optionele modules, die elk apart worden bekrachtigd met een deelcertificaat. Deze modules zijn:

Naam	Code	Lestijden	Niveau
Digitale beeldverwerking 3	M GR 004.3	60 Lt. TV	TSO 3
Digitale beeldverwerking 4	M GR 004.4	60 Lt. TV	TSO 3
Websitemarketing en strategie	M GR 055	60 Lt. TV	TSO 3
Databasegestuurde webanimaties	M GR 056	60 Lt. TV	TSO 3
XML	M GR 066	60 Lt. TV	TSO 3
Mobiele apparaten	M GR 067	60 Lt. TV	TSO 3
3D-tekenen 2	M GR 069.2	60 Lt. TV	TSO 3
3D-animaties 3	M GR 072.3	60 Lt. TV	TSO 3
3D-animaties 4	M GR 072.4	60 Lt. TV	TSO 3
Audiobewerking 2	M GR 074.2	60 Lt. TV	TSO 3
Digitale fotografie 2	M GR 076.2	60 Lt. TV	TSO 3
Digitale fotografie 3	M GR 076.3	60 Lt. TV	TSO 3
Programma upgrades	M GR 999	60 Lt. TV	TSO 3

De raad onderschrijft de visie om voor elk van deze optionele modules wél een deelcertificaat uit te reiken, maar om de totaliteit niet te beschouwen als een apart te certificeren opleiding.

De Raad Volwassenenonderwijs bracht dit advies uit op 26 april 2005 met eenparigheid van stemmen in aanwezigheid van 18 stemgerechtigde leden.

Monique De Ridder
secretaris

Jos Blendeman
voorzitter

Overzicht van de bijlagen

RVOL/EXT/ADV/007bijl1: modulaire structuurschema's en vakkenlijsten

RVOL/EXT/ADV/007bijl2: inhoud van de modules

RVOL/EXT/ADV/007bijl3: schematisch overzicht en matrix